

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๖๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๖๑

วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๕ วรรคสอง หรือไม่

ศาลจังหวัดนครสวรรค์และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๖๐ พนักงานอัยการจังหวัดนครสวรรค์ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายรัตน์ ชัยชนะ ที่ ๑ กับพวก รวม ๕ คน เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครสวรรค์ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๖๕๒/๒๕๔๓ และคดีหมายเลขแดงที่ ๒๓๑๒/๒๕๔๖ ฐานความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๕๐ พระราชบัญญัติยาเสพติด

- ๒ -

ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งศาลจังหวัดนครสวรรค์ได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ โจทก์ จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๕ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาแก้ แต่ในส่วนของจำเลยที่ ๑ คงให้จำคุกตลอดชีวิต จำเลยทั้งห้าฎีกา ศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็น ให้ยกฟ้องจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๔ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ และปัจจุบันจำเลยที่ ๑ ต้องโทษจำคุกและถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางพิษณุโลก

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๖๑ พนักงานอัยการจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายหรือสิบตรี อุเทน ศรีจันทร์ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๓๖๕/๒๕๕๙ และคดีหมายเลขแดงที่ ๑๕๒๘/๒๕๕๙ ฐานความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับหนึ่งล้านบาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ ประกอบมาตรา ๕๓ คงจำคุก ๒๕ ปี และปรับห้าแสนบาท หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หากต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังได้เกินกว่าหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปี ริบเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์ และปัจจุบันจำเลยต้องโทษจำคุกและถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางพิษณุโลก

ต่อมานายรัตน์ ชัยชนะ จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครสวรรค์ และนายหรือสิบตรี อุเทน ศรีจันทร์ จำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ ขอให้นำพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓ มาวินิจฉัยคดีของตนใหม่ เนื่องจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ประกาศใช้บังคับ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง จากเดิมที่กำหนดให้การผลิต นำเข้า

ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือการมียาเสพติดให้โทษ
ในประเภท ๒ ประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ไว้ในครอบครองมีปริมาณตามที่กำหนดไว้ขึ้นไป “ให้ถือ
ว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” แก้ไขเป็น “ให้สันนิษฐานว่าเป็น
การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” ซึ่งบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว
เป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณต่อผู้ต้องราชทัณฑ์คดียาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาด ตลอดจน
ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาดีของศาลทุกชั้นศาล เนื่องจากได้เปลี่ยนจาก
บทสันนิษฐานเด็ดขาดมาเป็นบทสันนิษฐานที่เปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาจาก
พฤติการณ์หรือเจตนาที่แท้จริงของผู้กระทำความผิด ส่งผลให้การกำหนดโทษที่จะลงโทษผู้กระทำ
ความผิดมีความแตกต่างกัน ซึ่งรัฐธรรมนูญและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและ
สิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ได้รับรองไว้ว่าหากภายหลังการกระทำความผิดได้มีบทบัญญัติ
ของกฎหมายกำหนดโทษเบาลง ผู้กระทำความผิดย่อมได้รับประโยชน์จากบทบัญญัตินั้น และบุคคล
ทั้งปวงย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมาย มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย
โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ แต่โดยที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐
มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา
๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัตินี้ไม่ให้ใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
และให้นำกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บังคับแก่คดีดังกล่าวต่อไป
จนกว่าคดีถึงที่สุด” จำเลยทั้งสองจึงโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐
มาตรา ๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
มาตรา ๔ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๕ วรรคสอง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วย
สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ หรือไม่ ศาลจังหวัดนครสวรรค์และศาลจังหวัด

เพชรบูรณ์จึงมีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ หรือไม่ เห็นว่าเป็นกรณีที่ศาลจังหวัดนครสวรรค์ส่งคำโต้แย้งของนายรัตน์ ชัยชนะ จำเลยที่ ๑ และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ส่งคำโต้แย้งของนายหรือสิบตรีอุเทน ศรีจันทร์ จำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๘ วรรคสอง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ข้อ ๔ วรรค ๒ ข้อ ๕ วรรค ๒ ข้อ ๑๕ วรรค ๑ ข้อ ๑๖ และข้อ ๒๖ หรือไม่ ซึ่งการพิจารณาว่าศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ หรือไม่นั้น มีข้อพิจารณาเบื้องต้นก่อนว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้โต้แย้งนั้นเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจังหวัดนครสวรรค์และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์จะใช้บังคับแก่คดีหรือไม่ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นนักโทษเค็ดขาดชายได้ยื่นคำร้องขอปรับบทกฎหมายเป็นคุณต่อศาลจังหวัดนครสวรรค์และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ และยื่นคำร้องขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ซึ่งศาลจังหวัดนครสวรรค์และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์มีคำสั่งในคำร้องขอปรับบทกฎหมายเป็นคุณว่ารอไว้ตั้งหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเสร็จสิ้นแล้ว และมีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เห็นว่าการพิจารณาคำร้องขอปรับบทกฎหมายเป็นคุณดังกล่าวศาลจังหวัดนครสวรรค์และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์จะใช้พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ ในการสั่งคำร้อง บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจังหวัดนครสวรรค์และศาลจังหวัดเพชรบูรณ์

- ๕ -

จะใช้บังคับแก่คดี และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้นำเรื่องพิจารณาทั้งสองรวมพิจารณาและวินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน และให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบด้วยบันทึกการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ บันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และรายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาหนังสือส่งคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ พร้อมข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๕ วรรคสองหรือไม่ เพียงใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๕ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติอยู่ในบทเฉพาะกาลที่บัญญัติว่า “บรรดาการใดๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าวให้ถือว่าการนั้น และการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย” จึงมิใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะโต้แย้งหรือกล่าวอ้างว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรานี้ได้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่รับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หากบทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ว่า นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใด ที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะ ทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น แม้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังไม่มี การตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญ โดยในการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไป ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการ จำกัดสิทธิและเสรีภาพ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือ แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง เป็นไปตามหลักความเสมอภาค และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคล สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติให้บุคคลไม่ต้อง รับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและ กำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่ กระทำความผิดมิได้ ทั้งคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาโดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า

- ๓ -

ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ เพื่อให้การปราบปรามและควบคุมยาเสพติดให้โทษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ด้วย ประกอบกับปัญหาเสพติดให้โทษเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เป็นภัยร้ายแรงต่อสุขภาพและชีวิตของมนุษย์ จึงต้องมีมาตรการลงโทษขั้นเด็ดขาด โดยได้บัญญัติให้บุคคลซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ถ้ามียาเสพติดให้โทษเกินปริมาณที่กำหนดไว้ ให้ถือเป็นเด็ดขาดว่าผู้นั้นกระทำเพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้เปิดโอกาสให้พิจารณาจากพฤติการณ์ หรือคำนึงถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดและไม่ได้ให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในการพิสูจน์ความจริงในคดี จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง ให้มีลักษณะเป็นเพียงข้อสันนิษฐาน เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีโอกาสนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริงต่อศาลว่าการกระทำของตนมิใช่การกระทำเพื่อจำหน่ายได้ ซึ่งหากสามารถพิสูจน์เจตนาของตนได้ก็จะมีผลทำให้รับโทษน้อยลง จึงเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวมีบทเฉพาะกาลการใช้บังคับอยู่ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง อันเป็นประเด็นแห่งคดีนี้ ที่บัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่ให้ใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บังคับแก่คดีดังกล่าวต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด” ซึ่งส่งผลให้คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับในกรณีที่ยังไม่ถึงที่สุด ไม่ได้รับผลจากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง ซึ่งหมายความว่า เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แม้คดีจะยังไม่ถึงที่สุด โดยอาจอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา จำเลยก็ไม่อาจนำสืบพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์เจตนาของตนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษว่าตนเองไม่ได้มีเจตนาเพื่อจำหน่าย ทั้งที่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาอาจให้มีการสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๐๘ และมาตรา ๒๒๕ จึงเป็นการห้ามการพิสูจน์เจตนาพิเศษของผู้ต้องหาหรือจำเลยทั้งที่คดียังไม่ถึงที่สุด เมื่อคดีไม่ถึงที่สุดจำเลยสามารถต่อสู้คดีได้ตลอดตามกฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความกำหนดไว้ จึงถือเป็นการขัดหรือแย้งต่อสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ การที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติมิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นคุณแก่จำเลยมาใช้บังคับแก่คดีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ทั้งที่หลักพื้นฐานของการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาที่ดีและเป็นธรรมของไทยจะต้องนำกฎหมายที่เป็นคุณมาใช้บังคับแก่จำเลยในคดีอาญาตราบเท่าที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุด บทบัญญัติมาตรา ๘ ในส่วนนี้จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ทั้งยังเป็นการปฏิบัติต่อจำเลยเสมือนว่าเป็นบุคคลที่ได้กระทำความผิดโดยที่ศาลยังไม่มีการพิพากษาอันถึงที่สุด อันเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ด้วย

สำหรับกรณีคดีถึงที่สุดแล้ว แม้บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ จะเป็นบทบัญญัติที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะยื่นคำแถลงขอสืบพยานหลักฐานพิสูจน์หักล้าง

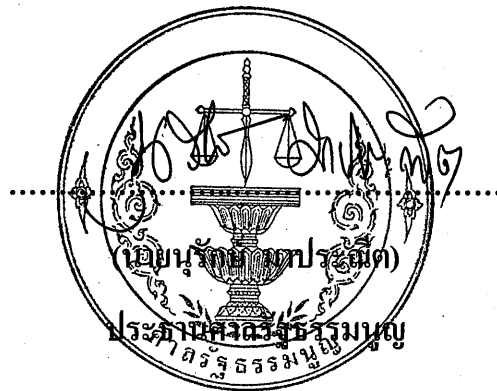
ข้อสันนิษฐานของกฎหมาย ซึ่งสามารถย้อนหลังไปใช้บังคับกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายใช้บังคับได้ก็ตาม แต่หากให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมีผลย้อนหลังไปใช้บังคับแก่คดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีของศาลที่เสร็จสมบูรณ์ไปแล้วตามกฎหมายเดิม ทั้งที่กระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีที่ถึงที่สุดไปแล้วนั้นชอบด้วยกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้นทุกประการก่อนวันที่กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่จะมีผลใช้บังคับ อันกระทบต่อหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษาที่ต้องมีความมั่นคงและแน่นอน หรือลักษณะเด็ดขาดถึงที่สุดของคำวินิจฉัยขององค์กรตุลาการ ซึ่งไม่อาจถูกกลับหรือแก้ไขโดยองค์กรใดได้อีก เว้นแต่การแก้ไขโดยองค์กรตุลาการซึ่งอยู่ในลำดับที่สูงขึ้นไปตามกระบวนการวิธีพิจารณาความว่าด้วยการอุทธรณ์หรือฎีกา ดังนั้น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นคุณต่อจำเลย ไปใช้บังคับแก่คดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ จึงเป็นไปเพื่อคุ้มครองกระบวนการพิจารณาและคำพิพากษาในคดีที่ถึงที่สุดไปแล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย และเป็นไปตามหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษาหรือลักษณะเด็ดขาดถึงที่สุดของคำวินิจฉัยขององค์กรตุลาการ มิได้เป็นการขัดหรือแย้งต่อหลักการพื้นฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือข้อสันนิษฐานที่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of Innocence) อันถือเป็นหลักสากลตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง และมีได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลโดยปราศจากเหตุผลและความชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสาม แต่อย่างไรก็ดี อีกทั้งเป็นการดำเนินการตามความเหมาะสมซึ่งได้คำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนเพื่อให้มีผลกระทบต่อ

- ๑๐ -

สิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องโทษเด็ดขาดในคดีตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อการรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะและความสงบเรียบร้อยในสังคม อันเป็นการคุ้มครองประโยชน์ ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง เฉพาะในส่วนที่ห้ามมิให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาใช้บังคับแก่คดีที่ยังไม่ถึงที่สุด เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ วรรคสอง จึงเป็น อันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕

(คำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๖๑)

(นายจรยุทธ์ รักดีธนากุล)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)

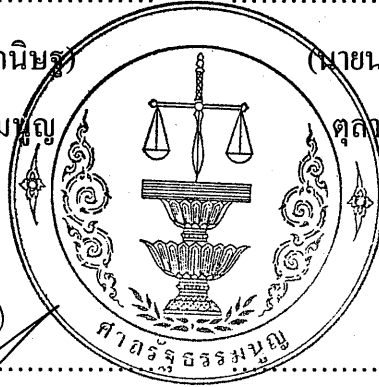
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายมนตรี เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง คุลนุพผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิตติมนตรี)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ